

LAGUS, WILHELM GABRIEL, D.Ä.

Om barnamord / af Wilh. Gabr. Lagus

Helsingfors : J. Simelii arfvingar
1851

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

✓ LAGUS, Wilhelm Gabriel

So. Saml
Juniol
(1851)

Lagus
1851

Kungl. biblioteket

0 0000 000003409

OM BARNAMORD.

AF

WILH. CABR. LAGUS.

HELSINGFORS.

J. SIMELII arfvingar,

1851.

OM BARNARD

Imprimatur:

H. MOLANDER.

RECEIVED
J. BARNARD
1884

Om barnamord.

I *Konung Gustaf III:s Papper* yttrar *Geijer*: "Vid 1778 års Riksdag hade Ständerna bifallit Konungens förslag om mildring af dödsstraffet i vissa fall för häfdad qvinna, som begår barnamord, emedan — heter det i Hofrättens Circulär derom den 12 April 1778 — Kgl. Maj:t med särdeles bekymmer funnit, att fruktan för det i lagen stadgade dödsstraffet icke förmått att afhålla från brottet, i det flere exempel visat, att ofta lägrad qvinna först af blygsel för sitt tillstånd eller den skymf, som dermed följde, och dernäst af bekymmer öfver förlägenhet med barnets skötsel och underhållande, blifvit bragt att begå sådan menskligheten vanhedrande gärning, för hvilken sjelfva naturen hade afsky, då dödsstraffet ofta blifvit ansedt såsom en önskad utväg för henne att på en gång varda både skam och bekymmer fritt." Denna framställning saknar tillbörlig noggrannhet och kan till följd deraf blifva missledande. Först må erinras, att, tvefvelsutan ge-

nom tryckfel, uppgiften angående årtalet, då Svea Hofrätts åberopade cirkulär utfärdades, är oriktig; det var nemligen 1779 berörde cirkulär, hvilket grundar sig på Konungens den 17 Oktober 1778 i ämnet aflätne skrifvelse, utgick. Underdomstolarne i Finland förständigades ock samma år om innehållet af berörde nådiga skrifvelse. Åbo Hofrätts cirkulär är dateradt den 14 och Wasa Hofrätts den 26 April 1779. Men isynnerhet förtjenar anmärkas, att Geijer sammanställt tvenne till uppkomst och ändamål ifrån hvarandra skiljda författningar. Den omförmälda Kgl. skrifvelsen utgick ensamt ifrån Konungen: den utfärdades ock redan innan Riksdagen den 19 Oktober 1778 hade öppnats: den griper icke in i kriminalrättens område: den innehåller endast föreskrifter, hörande till politilagstiftningen eller om *medel till förekommande af barnamord*; ett ämne som uteslutande hörde till Konungens ressort. Annat deremot var förhållandet med frågan om *mildring af det för barnamord i lagen utsatta straff*: denna fråga behandlades och borde, enligt Svenska Statsförfattningen, behandlas af Konungen och Ständerne gemen-

samt. Författaren tillåter sig friheten att taga under betraktande hvardera af sagde frågor.

I afseende på straffet för barnamord föreslog Konungen i propositionen den 31 Oktober 1778 — och således efter det Konungens bref angående förekommande af omnämnde brott emanerat — att en barnamörderska icke skulle straffas till lifvet, utan i det stället, sedan hon undergått högsta kroppsplikt, försändas till arbete på tukthus i all sin listid eller på viss tid; hvarefter hon hvarje år på den dagen, brottet blifvit föröfvadt, skulle utställas för allmänheten tvenne eller flere timmar att skämmas samt sluteligen med ett par ris afstraffas. Rikets Råd, i sitt betänkande öfver propositionen, ingick alldeles icke i ämnets detaljer, utan yttrade blott i allmänhet, att i de länder, der dödsstraffet blifvit förvandladt i ett hånligare och mer afskräckande, barnamordens antal blifvit minskadt. Konungen vann icke sin hufvudafsig, och hela resultatet af öfverläggningarne i ämnet inskränkte sig till det stadgande, att qvinna, som icke haft uppsåt att döda sitt foster, skulle få behålla lifvet: ett stadgande, som icke synes varit af behovet påkalladt, då

enligt sakens natur och alla de prejudikater, som, efter det 1734 års Lag utkom, förefinnas, en sådan qvinna icke någonsin blifvit med dödsstraff belagd.

Konungen, till följd af sitt milda och meniskoälskande sinnelag, återkom till ämnet vid 1786 års Riksdag, och anförde i propositionen den 5 Maj, att den verkan, man af de sednaste stadganden beträffande barnamord väntat sig, icke inträffat och att ifrågavarande brott snarare till- än aftagit. I grund deraf förnyade Konungen Sin vid föregående Riksdag väckta motion, hvartill ock Riksens Råd tillstyrkte bifall. Men Ständerne i underd. svar den 9 Maj 1786 yttrade, att det föreslagna straffet icke skulle medföra det åsyftade ändamålet eller svara emot afsigten med straff: hvarutom inrättande af nya tukthus och deras underhåll äfvensom fångarnes förtäring skulle för staten blifva ytterst betungande. Utlåtanden i ämnet afgifne af *Ferrner*, *Ekmansson* och *Ekström* äro särskildt tryckte och väckte isynnerhet det förstnämnde, uti hvilket yrkades på dödsstraffets bibehållande för barnamord, på sin tid mycken uppmärksamhet.

Svårligen lærer det numera kunna bestri-
 das, att Konungen hade fullkomligen rätt i den
 tanken, att dödsstraff för barnamord icke borde
 ega rum. Eriöras må dock i förbigående, att
 Konungens proposition äfvensom Rådets yttran-
 de var för inskränkt och hade bordt sträckas
 längre; ty, om barnamord icke skulle medföra
 lifvets förlust, fordrade väl rättvisan påtagligen,
 att ett mindre brott, förgörande eller fördrif-
 ning af foster, icke heller med dödsstraff bor-
 de beläggas. I afseende på de motiver, som
 ligga till grund för propositionen den 31 Okto-
 ber 1778, äfvensom rörande det straff, som
 framställdes såsom för barnamord rättvist och
 ändamålsenligt, kan man likväl icke utan skäl
 hysa en annan mening än Konungen. Gustaf
 III var barn af sin tid. Den ytliga filantropen
Beccaria hade sökt ådagalägga orättmätighe-
 ten af dödsstraff och genom sina sentimentala
 deklamationer betydligt inverkat på allmänna
 opinionen. Nyttighetsprincipen hade gjort sig
 gällande och det ordades mycket om statens
 förlust genom uppoffrande af menniskolif.

Då författaren anser dödsstraffets afskaf-
 fande för ifrågavarande förbrytelse för rättvist

förenar han sig dock ingalunda med en namnkunnig Fransk kriminalist, *Servin*, som anför att en kvinna, hvilken afdagatager sitt foster, icke gör vidare än förfogar om en del af sig sjelf och att följaktligen staten icke eger befogenhet att af henne fordra redovisning för en frukt-samhet, som icke blifvit henne ålaggd. Ännu mindre kan man gilla en anonym tysk författares påstående, att en barnamörderska endast uppfyller statens vilja, att hon, sålänge hon är ogift, icke bör framsöda barn. Längst i falska slutsatser går en Tysk C. A. H., hvilken kommit till det resultat, att en barnamörderska förtjenar belöning.

Det är onekligen på *rättvisans* grundsatser mildring af straffet för barnamord bör stödjas. Äfven *Kant*, ehuru han bekänner sig till det absoluta straffrättssystemet och yrkar, att lif skall gifvas för lif, anser dock, hvad barnamord äfvensom dråp i duell angår, undantag böra göras. De fleste förnedrade kvinnor äro tjenstehjon, hvilka, icke bevakade af moders ögat, så lätt kunna falla offer för förförelser och sin sinlighet, och då de genom följderna af sin förseelse redan ofta äro nog olyckliga,

synas de nästan snarare förtjena medlidande än bestraffning. Under inflytande af de våldsamma inverkningsar både i fysiskt och psykiskt afseende, för hvilka en sådan qvinna är utsatt, blir medvetandet och besinningen störda och tillräkneligheten förminskad. Härvid bör ock ihågkommas det ytterst retliga nerfsystemet hos en qvinna uti ett sådant tillstånd och den deraf härflytande exaltation och sinnesförvirring, till följd hvaraf hon icke är sig sjelf fullkomligt mäktig. Förbemälde förbrytelse innefattar ock, mera än andra arter af dråp, en mångfalld af handlingar, förutsättningar, biomständigheter, till följd hvaraf det med skäl räknas för en af de svåraste uppgifter för lagstiftningen, att härvid träffa rättvisa och ändamålsenliga bestämningar, de der tillika måste gifvas med afseende på svårigheten att bringa corpus delicti, så i objektivt som subjektivt afseende, till fullkomlig visshet. Äfven bör det icke förbises, att ganska betydande inkast blifvit gjorda emot de i läran om barnamord allmännast antagna medicinska grundsatserne. Enligt nyare läkare-iakttagelser äro kännetecknen på ett afsigtligt våldsamt dödande af ett nyfödt barn ganska

bedrägliga, hvarföre ock läkares meningar derom äro mycket delade.

I Sverige utgjorde barnamord fordom icke ett eget, från släktmord i inskränktere mening skildt brott. Så ser man att, ännu enligt Lands- äfvensom Stads-lagen, antingen fadren eller modren afhände sitt äkta eller oäkta barn lifvet, det ansågs lika med barnets brott att dräpa sin far eller mor. Det var först genom de Kongl. Edikterne om barnamord den 23 Februari 1655, den 26 April 1669, den 1 Mars 1681 och den 15 April 1684 ifrågavarande förbrytelse utmärktes såsom ett eget slag, hvilket endast af modren till nyfödt oäkta barn kan begås; och finner man att hvad i den siståberopade författningen bestämmes, såsom hörande till väsendet af omförmälde missgerning, ordagrant blifvit intaget i vår nu gällande lag.

Ryssland torde vara det enda rike i Europa, der barnamord i de äldre tiderne icke belades med dödsstraff. Czar *Alexei Michailowitz* stadgade nemligen i Uloschenie af 1647 — (det är *Struves* tyska öfversättning af sagde Lagbok författaren begagnat) — att om fader eller moder beröfvade sitt, äkta eller oäkta, äl-

dre eller yngre, barn lifvet, skulle dödsstraff derpå icke följa, utan endast ett års fängelse och derefter kyrkoplikt. Det är otvifvelaktigt, att omnämnde stadgande hvilar på principen om föräldramaktens helgd, och att gerningen ansågs blott för en öfverdrift i utöfning af denna makt.

I alla lagförslag som under en sednare tid blifvit uppgjorde, äfvensom i de flesta länders lagar är numera dödsstraff för ifrågavarande brott afskaffade, och i händelse hotelsen af lifvets förlust ännu af gammalt qvarstår i lagarne, beläggas dock barnamörderskor nästan aldrig med detta straff. Så har *Ørsted* upplyst, att, oansedt i Danska Lagen dödsstraff för barnamord finnes utsatt, och detta till och med kvalificeradt, befrias dock, i nådeväg, barnamörderskor alltid derifrån och dömmas till tukthus. Enligt Preussiska lagen har väl barnamord till påföljd lifvets förlust, men så äro ock, jemte detta, de flesta i nämnde lag uti omförmälöt ämne gifne stadganden af alla grundliga Rättslärdé högeligen klandrade. — I Frankrike var enligt 1804 års brottmålslag deportation för barnamord bestämd. Detta ändrades i nämnde

Lands Code pénal af 1810, enligt hvilken den, vare sig far, mor, eller annan släkting, eller o-skyld, som mördar ett nyfödt äkta eller oäkta barn, belägges med liffsstraff: ett stadgande, som utom många andra i ögonen fallande felaktigheter, är, i afseende på modren till oäkta barn, så mycket mera barbariskt, som, enligt civillagen, *la recherche de la paternité est interdite*. Men som allmänna tänkesättet allvarligen förklarar sig emot anförda stadgande och Jury har rättighet att efter sin subjektiva öfvertygelse antaga mildringsgrunder, efterföljes lagen ytterst sällan. Sålunda är det antecknadt, att ehuru 160 personer år 1844 i Frankrike voro anklagade för barnamord, blott en enda af dem gått till döden.

Allmännast, och som det tyckes på giltiga grunder, har man ansett arbetsstraff vara för barnamord det rättvisaste och ändamålsenligaste. Denna åsigt är ock antagen i det Svenska "Förslaget till Allmän Kriminallag."

Hvad åter medlen att förekomma barnamord beträffar, är en fråga, som utgjort ett föremål så väl för en stor mängd legislativa åtgärder, som för snart sagdt oräknelige författa-

res framställningar och förslag. I förra afseendet må här anföras de ord, som den adle *Justus Möser* för längre tid tillbaka uttalade: "sedan 10 eller 20 år har man i många länder gjort mera för fallna kvinnor och deras barn än på 1000 år för alla äkta hustrur." I sednare afseendet må tjena till bevis, att då för ungefär 70 år sedan ett pris var i Manheim utsatt för den bästa afhandling om medel att förekomma barnamord, ett icke mindre antal än 385 tällingsskrifter inom den bestämda tiden blifvit afgifvet. Den frejdade *Michaelis* var en af Domarene öfver de insände svaren; han lofvade ock att uti ett bihang till sin "Mosaiska Rätt" meddela sina egna tankar i ämnet; men detta löfte har icke gått i fullbordan.

Den omförmälda frågan har man på flera, ofta motsatta sätt, sökt att lösa. Så, för att anförä hvad man trott den egentliga brottmåls-lagstiftningen böra verka för ändamålet, har på ena sidan yrkats på dödsstraffets afskaffande, på den andra har man ansett nödigt, att barnamord icke blott borde straffas med lifvets förlust, utan att ock den brottsliga dessförinnan

undergå tortur och knipas med glödande tänger. Men isynnerhet är det i politi-lagstiftningsväg, som åsigtorna varit delade; somlige hafva tillstyrkt afskaffande af allt straff för lägersmål, andra deremot skärpande af dessa straff; den ena har yrkat på inrättande af glädjehus, den andra på deras fullkomliga afskaffande; den ena ordat om förträffligheten af barnbörds- och hittebarnshus, den andra om sådana inrättningsars förderlighet. Och framför allt hafva, såväl i vetenskapen som i lagstiftningen, uti en ganska vigtig fråga, alldeles motsatta tankar blifvit yttrade och äfven utförde. Enligt den ena teorien har man till förekommande af barnamord framställt angelägenheten af att lägga hinder i vägen för hafvande qvinnor att *dölja sitt tillstånd och nedkomsten*; enligt den andra att *lätta för henne utvägarne att hålla sin belägenhet hemlig*. Till förverkligande af den förstnämnde teorien har man gått så långt, att det blifvit upptaget för ett eget brott om en slik qvinna fördöljer sitt tillstånd, äfven om hon icke begått barnamord. Sådant är förhållandet i Preussens lagstiftning, hvilken i denna del hufvudsakligen grundar sig

på K. Fredriks edikt om barnamord af den 8 Febr. 1765: af hvilket edikt *Calonius* i Svensk öfversättning författat ett utdrag. Det var en tid då samma åsigt också i Sverige var gällande, dock utan att den emot alla kriminalrättens och politikens grundsatser stridande författningen, att blotta döljandet af hafvandetillståndet skulle bestraffas, i nämnde land någonsin varit gällande. Så stadgas i Kongl. förbudet den 12 Juli 1750 "att om husbonde, matmoder, eller anhörige och husfolk, eller andra som ega kunskap om en hafvande qvinnas tillstånd, sådant icke upptäcka", skola de bestraffas. Ibland de författare, som i sednare tider bekänt sig till denna åsigt, må här nämnas Biskop *Möller* i *Oförgrifliga Tankar om Barnamord*.

Det andra medlet till förebyggande af ifrågavarande brott har, enligt hvad nyss sades, ansetts böra bestå uti en fallen qvinnas försäntande i tillfälle att fördölja sin skam. Ifrån denna föreställning leder den i det föregående nämnda Kongl. skrifvelsen af den 17 Oktober 1778 sin upprinnelse. Sagde skrifvelse innehåller nemligen "att när häfdad qvinna upptäcker sitt tillstånd för fader eller moder, hus-

bonde eller matmoder, den eller de böra, vid ansvar, dölja hennes tillstånd, äfvensom att qvinna som vill å okänd ort framsöda foster, må lemnas ostörd, utan någons åtal eller efterfrågan." Denna författning ansågs de tiderna, den utkom, bära stämpeln af stor legislativ vishet, hvarföre densamma ock i särskildta tyska arbeten finnes öfversatt. Flere Tyske författare finnas ock hvilka begått det misstag, att de uppgifva Gustaf III hafva afskaffat dödsstraffet för barnamord.

Anmärkningsvärdt i hög grad förefaller det, att så väl det anförda stadgandet i 1750 års förbud, som 1778 års nyss återopade bref, begge blifvit i 1807 års lagsamling införde, ehuru deras syften äro fullkomligen motsatte.

Då man jemför antalet af barnamorden med folkmängden, synas åtminstone de direkta barnamorden något minskats, sedan 1778 års författning utkom. I Sverige, med Finland, utgjorde ifrån 1749 till 1778 barnamörderskorerna i medeltal årligen 11 å 12; ifrån 1779 till sednare tider 12 å 13. I Finland hafva under en tidslängd af 29 år, räknad ifrån 1819, i medeltal emellan 6 och 7 barnamord årligen blifvit

föröfvade. När man tager folkmängden för de särskilda perioderna i betraktande, finner man att någon minskning, ehuru obetydlig, egt rum. Detta är och blir likväl en småsak. Men kanske ock att äfven denna minskning är endast ett sken. Genom lättheten för qvinnan att hålla sitt tillstånd hemligt, är ock ett vidsträcktare tillfälle öppnadt för henne att obemärkt rödja foster ur vägen. Troligtvis begagnas ock nu förtiden abortivmedel oftare än fordom. Denna omständighet är af stort inflytande. I England förekomma barnamord ganska sällan, men så hållas ock, enligt *Forsters* uppgift, abortivmedel der offentligen till salu.

Men frågan om barnamordens antal bör rätteligen besvaras, icke med afseende på deras förhållande till folkmängden, utan måste beräkningen ske efter förhållandet emellan de oäkta barn, som blifvit födde, och dem, som blifvit afdagatagne. När saken utur denna synpunkt betraktas, är det väl ovedersägligt att barnamord i fordna dagar mycket oftare, än i de sednare, föröfvades. Så finner man att Stockholms Konsistorium år 1624 anbefalldes att, i anledning deraf, att detta brott så all-

männt begicks, afgifva sitt betänkande om de åtgärder, som borde vidtagas till förebyggande af det onda; och hvad Finland särskildt beträffar, må här utur Åbo Hofrätts protokoll för den 17 November 1641 anföras följande: "discurrerades om the många åtskilliga barnamordh, som här i Landet thy värr bedriffvas, hvilke äre så mycket till att handla medh, att Rätten icke veet, huru Rätten medh sådane procedera skall." Troligtvis blefvo nästan alla oäkta foster af mödrarna antingen genom mekaniska medel förgjorda, fördrifna eller tagna afdaga. Att detta skulle hafva varit ett elakt de tidernas tecken, ville insändaren ogera medgifna; ty han anser *von Feuerbach* hafva fullkomligen rätt i påståendet, att det, ibland barnaföderskor utom äktenskap, just i de bättre och ädlare sinnen förefinnes en särdeles mäktig driffjäder till föröfvande af barnamord. Och i samma förhållande tukt, ärbarhet och qvinnlig blygsamhet aftaga, skall ock, under det antalet af födda oäkta barn är i stigande, barnamord sällan förekomma.

Det är obestridligt att oäkta barn utgöra en kalamitet för ett land. Dock undantagas

frukterna af ett såkallat *mariage de conscience*, då fadren erkänt barnet eller eljest drager försorg om dess uppfostran. Här är frågan om dessa vanlottade varelser, utgörande största delen af de oäkta, hvilka, utan faderlig omvårdnad, fostras af en vanligen medellös, ofta nog lättfärdig och sedeslös moder. Dessa foster äro mången gång förderfvade redan innan de komma till världen; deras mödrar, bemödande sig att i det längsta fördölja sin belägenhet, använda åtgärder, menligt inverkan på fostrets utbildning och mognad. Ofta inträffar derföre, att dylika varelser icke äro fullgångna; och af de öfriga aflider en stor mängd, till följd af den vanvård, med hvilken de behandlas, redan inom första året. I Sverige har man uppgifvit, att af de födde oäkta $\frac{1}{3}$ del aflidit förän första lefnadsåret är uppnådt. I Finland är visserligen i somliga trakter dödligheten lika stor, till och med något större, t. ex. i Helsingfors har ifrån 1845 emellan hvart annat och tredje oäkta foster inom första året dött; men i hela Finland uppnår i medeltal ungefär hvar fjerde oäkta sistnämnde ålder, hvaremot hvart sjette eller sjun-

de äkta barn blir äldre än 1 år. Men ännu mera i ögonen fallande blir de oäkta barnens dödlighet, då man sträcker undersökningen längre. *Süsmilch* anser sannolikt, att af 1000 oäkta icke 100 uppnå 19:de året, då bland de äkta 500 hinna nämnde ålder: men den af honom förmodade afgången är, åtminstone hvad Finland beträffar, alltför stor. Enligt 1845 års folkmängdstabell utgjorde antalet af barn under 15 år i Finlands Lutherska församlingar öfver 523,000, af hvilka barn voro äkta mera än 500,000 och de oäkta omkring 23,000. Under berörde 15 år voro födde innemot 718,000, nemligen ungefär 670,000 äkta och något mer än 47,000 oäkta; hvaraf inhemtas, att då af de förra blott något mera än $\frac{1}{6}$ del aflidit, hade af de sednare öfver hälften med döden afgått. Och af dessa utom äkta säng födde 47,000 personer har säkert ett icke ringa antal blifvit missdådare, tiggare och landstrykare, de der lefvat sig sjelfva ej mindre än samhället till vanära och börda.

Oskuld är kvinnans förnämsta prydnad och om den förloras är ock grundvalen för hennes sedliga värde förstörd. Hos en stor del fallna

qvinno förefinnes icke ensamt böjelse för väl-
 lustig njutning, utan derjemte detta moraliteten
 i grund förgiftande — *quaestum corpore facere*.
 Mödrarna till oäkta barn bilda derföre i all-
 mänhet en folkklass, af hvilken samhället hvar-
 ken i ethiskt eller ekonomiskt afseende har
 någon synnerlig fromma. Denna folkmängd ut-
 gjorde i Finlands Lutherska församlingar

år 1815. 1820. 1825. 1830. 1835. 1840. 1845.

42,606. 45,794. 48,747. 46,433? 49,887. 25,020. 27,304.

Sistnämnde år funnos i Finland ungefär 174,000
 ogifta qvinno, öfver 15 år och af dem var så-
 ledes inemot hvar 6:e förförd och omkring en
 27:de del af Landets hela folkstock bestod af
 oäkta barn med deras mödrar.

Hvilket inflytande på sedligheten de ny-
 modiga liberala åsigtarna rörande lägrade qvin-
 no utöfvat, finner man af förhållandet i Wi-
 borgs län, der, vid dess förening med det öf-
 riga Finland, man icke kände till 1778 års ofta-
 nämnde författning och der följaktligen de gam-
 la föreställningarna om den nesa, häfd utom
 äktenskap för qvinnan medför, ännu bibehöll
 sig såsom ett arf ifrån föfäderna. Visserligen
 har det onda en långt hastigare framfart i verl-

den än det goda, och äfven i Wiborgs län har onekligen osedligheten tilltagit; men de gamla föreställningarna synas ännu der vara i någon mån verkande. I sagde län, hvars folkmängd utgör $\frac{1}{6}$ del af hela Finlands, voro de lägrade qvinnorna

år 1815. 1820. 1825. 1830. 1835. 1840. 1845.
872. 1238. 1335. 1628. 1778. 1909. 2039.

Således har antalet af lägrade qvinnor i de öfriga delarna af Finland varit jmförelsevis mer än dubbelt större än i Wiborgs län *). Härvid bör icke heller förbises, att sedan Willmanstrands spinnhus genom Kejs. Reglem. den 20 Febr. 1823 inrättades, hafva äfven ifrån Finlands öfriga län lägrade qvinnor i nämnde spinnhus blifvit intagna. Dessa qvinnor hafva varit

år 1825. 1830. 1835. 1840. 1845.
77. 97. 164. 198. 193.

---

*) Genom Kejs. kungörelsen d. 9 Oktob. 1816 blefvo väl åtskilliga sockneandelar, jemte Nyslotts stad, som dessförinnan underlydde Wiborgs län, ifrån sagde län fränskiljde, men verkan deraf på den fråga, som här förekommer, är af föga betydighet.

Äfven genom en annan beräkning kommer man till det resultat, att sedeförderfvet fortfarande varit mindre i Wiborgs län än i de andra delarne af Finland. Enligt 1845 års folk-mängds-tabell funnos i berörde län ungefär 1480 oäkta barn under 15 år, således blott $\frac{1}{15}$ del af dylika barn i hela Finland.

Häraf har händt, att då proportionsvis antalet af oäkta barn, födda i Borgå stift, enligt regeln, var större än det i Åbo, har, sedan Wiborgs län förenades med det förstnämnda stiftet, förhållandet blifvit motsatt.

Att otuktsbrotten i Sverige och Finland varit i ett jemt stigande är obestridligt; men det onda har dock icke sin rot i 1778 års författning ensamt, utan var lättfärdigheten i tillväxt redan innan nämnde författning utfärdades. Till upplysning af denna och dermed sammanhängande frågor, torde följande öfversigt bidraga. Förhållandet emellan de oäkta barnen till hela summan af födde har varit

år 1749 i Åbo stift 1 : 77; i Borgå stift 1 : 65.

„ 1769 „ i d:o d:o 1 : 64.

„ 1770 i d:o d:o 1 : 59.

Tiderna kort före 1778 var förhållandet:

i Åbo och Björneborgs län 1:58; i Savolaks och Kymmenegårds län 1:63; i Nylands och Tavastehus län 1:47; i Österbotten 1:132.

år 1781 i Åbo stift 1:41.

” 1782 i d:o d:o 1:36; i Borgå stift 1:40.

” 1793 i d:o d:o 1:23; i d:o d:o 1:21.

” 1794 i d:o d:o 1:23; i d:o d:o 1:21.

” 1798 i d:o d:o 1:22; i d:o d:o 1:20.

Genom Kungl. brefvet af den 11 Maj 1802 infördes den viktiga förbättringen, att särskilda tabeller för städerna skulle uppgöras. Förhållandet har sedermera varit:

år 1803 i Åbo stift, landet 1:22; städerna 1:8 à 9.

” 1804 i d:o d:o 1:20 à 24; d:o 1:6 à 7.

” 1805 i d:o d:o 1:49; d:o 1:7 à 8.

” 1810 i d:o d:o 1:49; d:o 1:4 à 5.

” 1811 i d:o d:o 1:43; d:o 1:4 à 5.

” 1803 i Borgå stift, d:o 1:49; d:o 1:6 à 7.

” 1804 i d:o d:o 1:20; d:o 1:6 à 7.

” 1805 i d:o d:o 1:48; d:o 1:7.

” 1810 i d:o d:o 1:45; d:o 1:4.

” 1811 i d:o d:o 1:44; d:o 1:4.

För 1812 visar sig ett annat resultat; ty då var i Borgå stift å landet endast hvar 21 och i städerna hvar 5:te barn oäkta; men detta härörde deraf att genom Kejs. Kung. den 23 Dec.

1811 Wiborgs guvernement hade blifvit införlifvad med Borgå stift, och i sagde län var endast hvar 60:de barn oäkta.

Sedan år 1834 har i hela Finland, både på landet och i städerna, förhållandet af de födda oäkta ungefär varit nedanstående:

år 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840.
 4 : 48. 4 : 47. 4 : 47. 4 : 48. 4 : 46. 4 : 44. 4 : 44.
 år 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848.
 4 : 44. 4 : 43. 4 : 43. 4 : 44. 4 : 44. 4 : 45. 4 : 44. 4 : 43.

Att, enligt hvad i det föregående är antydt, renheten i sederna uti nu ifrågavarande afseende förfallit i Wiborgs län, sedan dess förening med det öfriga Finland, inhemtas af följande jemförelse, rörande de födda oäkta i berörde läns landsförsamlingar,

år 1812. 1821. 1848.
 Willmanstrands kontrakt 1 : 74. 1 : 52. 1 : 26.
 Sordavala d:o . . . . . 1 : 42. 1 : 29. 1 : 20.
 Nedra Kexholms d:o . . 1 : 59. 1 : 40. 1 : 25.
 Södra Kexholms d:o . . 1 : 69. 1 : 59. 1 : 34.
 Wiborgs d:o . . . . . 1 : 56. 1 : 44. 1 : 34.
 Fredrikshamns d:o . . . 1 : 62. 1 : 40. 1 : 36.

Sålunda var de oäkta barnens förhållande i

alla Wiborgs läns landsförsamlingar till de äkta år 1812 som 1 till 60, men år 1848 som 1 till 29. Och har under nämnde 36 år osedligheten i Sordavala kontrakt ständigt varit mycket större än i den öfriga delen af Wiborgs län; hvilken omständighet är så mycket anmärkningsvärdare, som i nämnde kontrakt icke finnes mera än en enda stad, den minsta i Finland, med omkring 400 invånare. Enligt den allmänna regeln nemligen befrämja städerna och deras grannskap i hög grad sedeförderfet, äfven tillväxer osedligheten ungefär i samma proportion som folkmängden. I Helsingfors stad t. ex. är i medeltal omkring hvar fjärde barn, som födes, oäkta. Hvad lägrade qvinnor i samma stad vidkommer, förhöllo de sig till hela folkmängden år 1750 (folkm. 1520) som 1 till 138; 1760 (folkm. 1648) som 1 till 61; 1815 (folkm. 4276) som 1 till 50; 1825 (folkm. 7925) som 1 till 38; 1830 (folkm. 10,432) som 1 till 26; 1840 (folkm. 13,313) som 1 till 24; 1845 (folkm. 15,271) som 1 till 18. Sistnämnde år voro de nemligen 840 eller $\frac{1}{9}$ del af hela qvinnopersonalen; de ogifta qvinnorna öfver 15 år voro 1887 och

således bestod inemot hälften af dem utaf fallna qvinnor. I Kajana prosteri deremot, hvar-
est en enda liten stad finnes, har under 15
års tid, räknad ifrån och med 1831, hvar 33
barn varit oäkta. De förnedrade qvinnorna i
samma prosteri utgjorde år 1845 ungefär 144:de
delen af folkmängden, och deras förhållande
till de ogifta qvinnorna öfver 15 år, var som
1 till omkring 19. Under 15 år, räknade li-
kaledes ifrån 1831, ha i Kajana stad de oäkta
barnen förhållit sig till alla födda barn som 1 till
11; och de lägrade ogifta qvinnorna utgjorde
1845 blott 69:de delen af hela folkstocken.

I allmänhet har osedligheten i Kajana (äf-
vensom i Gamla Karleby) prosteri på långt när
icke uppnått den höjd, som i de öfriga delarna
af Finland, med undantag af Wiborgs län.

Som 1778 års oftanämnde bref ansetts
vara den förnämsta orsaken till det tilltagande
sedeförderfvet, har isynnerhet prestaståndet o-
afslåtliga yrkat på berörde brefs upphäfvande
eller förändring. Redan vid 1786 års riksdag
yttrade ståndet sitt bekymmer deröfver, att den
välgörande afsigten, som med sagde bref var
åsyftad, icke blifvit vunnit, utan att de för

sederna skadligaste följder deraf blifvit härled-
da. På sådan grund anhöll ståndet om sådan
ändring och förklaring af berörde bref, hvari-
genom otukt och lösaktighet måtte återfå sin
tillbörliga vanära. Men af Kungl. resolut. på
ståndets besvär den 20 Nov. 1786 inhemtas,
att omförmälda framställning icke vann bifall:
Konungens svar är ock i nog sträfva ordalag
affattadt. Och då vid 1793 års jubelfest stån-
det hade fått befallning att uppgifva de om-
ständigheter, som antingen vållat sedernas för-
derf, eller kunde bidra till deras förbättring,
anmälde ståndet att oftaåberopade Kungl. bref
skulle tarfva rättelse och förklaring, men hvad
sålunda blifvit anfördt ledde icke till någon åtgärd
ifrån regeringens sida. Vid 1800 års riksdag
förnyade ståndet åter sin anhållan om upp-
häfvande af ifrågakomne författning, men med
lika liten framgång.

Äfven sedermera har i Sverige vid sär-
skilda tillfällen förnämligast prestaståndet ut-
vecklat de i högsta måtto förderfliga verknin-
garne af oftaåberopade författning. Så vid riksdagen
1817 och 1818 Prosten *Palm*, kraftigt
understödd af numera Bisk. *Hedén*. Vid riks-

dagen 1823 väckte *Thyselius*, slutligen Biskop, en motion syftande på ändring af ifrågavarande författning, i anledning hvaraf nyssbemälda Herdrén yrkade på dess fullkomliga upphäfvande. Likaledes framställde vid Riksdagen 1828—30 Häradshöfd. *Ribbing* de förderliga verknin-garna af oftanämnda Kungl. bref. Prosten *Stenhammar* väckte vid 1834 års riksdag i äm-net en motion, uti hvilken med mörka drag tecknas förhållandet i Sverige. Han yttrade, "huru som han ansåge sig icke kunna under-låta försöket, att fästa allmänna uppmärksam-heten derpå, att lättsinnighet och otukt redan förgiftat folkets sedlighetskänsla och allt mer och mer visade sina för samhällets välfärd våd-liga följder. Icke allenast i städerna, derom motionären icke ville utlåta sig, utan äfven på landsbygden hade detta förderf börjat stiga till en fruktansvärd höjd, onekligen till följd af ett äldre lagbud, som helgade laglösheten och må-hända snart hunne sitt mål, det nemligen, att förstöra sederna. Numera kunde sällan något äktenskap bland allmogen ingås, deri makarne ej medförde inbördes förakt, grundadt på med-vetandet af gemensam vanära, och i mången

landsort hade fördragsamheten med lasten hunnit så långt, att otuktsbrott ej mera vid domstolarne åtalades. Husbonde häfdade sin tjensteqvinna utan ansvar, och ingen lägersman, om än alldrig så bevisligen känd, ålades bidra till sitt oäkta barns uppfostran och underhåll, hvilken sednare efterlåtenhet vållade, bland annat, det onda, att fattigvårdsanstalterna, som öfversvämmades af en mängd barn, hvilka icke kände sina föräldrar, voro uturståndsatte att vårda deras uppfostran, som alltså oftast helt och hållet försummades." Han föreslog derföre att Kyrkorådet årligen i Januari skulle till kronobetjeningen afgifva förteckning öfver alla barnaföderskor, som födt oäkta barn under förflutna året, jemte uppgift om lägersmannen, hvarefter kronobetjeningen skulle vara förpliktad att kalla de brottsliga för rätta och om rättegångens förlopp meddela Pastor underrättelse; hvarutom motionären yrkade på undanrödjande af Kungl. brefvet den 17 Okt. 1778.

Lagutskottet, till hvars handläggning dessa motioner blifvit hänviste, har yttrat en annan mening, hufvudsakligen på den grund, att den

ifrågavarande författningen skall hafva bidragit till minskande af barnamord. — Insändaren har sig icke bekant om efter 1834 och 1835 års riksdag någon motion i Sverige blifvit väckt, syftande på upphäfvande af oftaberörde Kungl. bref af 1778.

Då man varit betänkt på upptäckande af utvägar att förekomma barnamord och, hvilket är af oändligt högre vigt, att motverka det tillväxande sedeförfallet, är det anmärkningsvärdt, att i Sverige uppmärksamheten icke blifvit fäst vid en hufvudorsak till det öfverklagade förderfvet. Insändaren har i sigte allmänna Lagens stadgande om trolofningars förbindande verkan, om fästeqvinnas lägrande af mannen och om häfd under äktenskapslöfte. Det företter sig en uppenbar strid emellan den stränga teorien om fördrags helgd och begreppet om äktenskapets väsende. Äktenskapet är en inrättning, hvilken endast genom makarnes sedlighet kan uppfylla sitt ändamål. Och då denna förening, för att grundlägga följder, helso samma för samhället och enskilde, bör ingås af verklig aktning, tillgifvenhet och fullt ömsidigt förtroende, således med fri vilja, synes

tvång till dess avslutande vara ett i högsta måt-
ta betänkligt medel.

Också uppstod enligt Romerska Rätten af
trollofning icke något anspråk på äktenskap.
Det var Kanoniska Rätten, som uti ifrågava-
rande afseende införde en motsatt åsigt. Att
mycket ondt härflutit ifrån denna källa, är o-
vedersägligt. Största delen af de lägrade i-
bland allmogen består af qvinnor, hvilka, tryg-
gande sig vid förhastade eller bedrägliga löften,
lemnat sin oskuld till pris och sedermera fått
dyrt umgälla sin godtrogenhet och förvillelse.
Till bevakande af sin rätt, hafva de slutligen
vändt sig till domstolen: anständigheten så-
rande rättegångar hafva uppkommit: i de fle-
sta fall har full bevisning icke kunnat tillvägä-
bringas: mannen blifvit ålagd att med sjelf
sins ed sig ifrån anklagelsen befria, — och gått
mened. Numera är väl ock vår lag den enda,
som bibehållit den stränga teorien om aftals
förbindande kraft, tillempad äfven i frågan om
äktenskap. Enligt Preussens lagstiftning be-
redes genom fästning ingen annan rätt än möj-
ligen till skadestånd. I Österrike stadgades
först genom Kejsersliga förordningen den 30

Aug. 1782 och sluteligen uti den förträffliga allmänna civillagen af den 7 Juli 1810, att ingen kan tvingas att uppfylla sitt äktenskapslöfte. Franska lagen innehåller icke ett ord om trolofning, och borde väl detta aftal följaktligen bedömas efter de grundsatser, som gälla om fördrag i allmänhet; men de rättslärde i nämnde land hafva fastställt den principen, hvilken ock af domstolarne blifvit godkänd, att trolofningar äro förbindande endast i den mening, att den som vägrar att uppfylla ett slikt löfte, kan genom lagsökning förpliktas att gifva skadestånd. Äfven är man i Frankrike ense derom, att i intet fall ersättningsanspråk kan af qvinnan grundas derpå, att hon blifvit häfdad af sin fästman. Samma åsigt är ock gällande i staden och republiken Berns lagbok af den 24 Dec. 1824; nämnde lagbok förmår nemligen, att trolofning står under sedlighetens och ärans lagar, men begrundar icke någon tvångsrätt. Vid ett ytligt betraktande af ämnet skulle det kunna synas, att genom en sådan grundsats det svagare könets heder och väl blifvet blottställdt; men detta är dock för ingen del förhållandet. Tvertom är, genom stadgandet att

trolofning icke medför förpliktelse till ingående af giftermål, kvinnans välfärd på det verkammaste sätt vårdad, och hon ställd i säkerhet emot förförelse och sin egen sinlighet; och har man i Österrike vunnit den erfarenhet, att genom fastställandet af omförmälde grundsats, sedernas renhet märkbart blifvit befordrad. Man har väl i Svenska lagförslaget närmat sig till samma åsigt och stadgat, att fästning icke skulle betraktas såsom skedd, innan den blifvit för Kyrkoherden tillkännagifven, och att följaktligen allt föregående äktenskapsaftal icke vore giltigt eller medförande någon laglig förpliktelse; äfven innehåller sagde förslag, att om af fästehjon den ene vill skiljas och den andre ej, Rätten då skall döma till skilnad, och den som ryggat skyldig kännas att ersätta skadan, hvarutom man uteslutit den gällande lagens stadgande angående häfd under äktenskapslöfte, hvilken således för kvinnan icke skulle berättiga till något anspråk, men fullständigt är ifrågavarande tanke dock icke genomförd. En paragraf förmår nemligen, att om fästeqvinna af mannen är lägrad och han utan skäl bryter trolofningen, skall hon för

hans äkta hustru förklaras. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge godkände till alla delar hvad lagkomitén i anfördt afseende föreslagit; men såväl Göta Hofrätt som Högsta Domstolen delade icke denna mening och yttrade, att icke blott lägrad fästevinna, utan äfven qvinnor, häfdad under äktenskapslöfte, borde för äkta hustru förklaras.

Af de författare, som i anledning af det utsatta prisämnet, rörande lempligaste åtgärder till förekommande af barnamord, meddelat sina tankar, har en stor mängd ansett inrättande af barnhus verksamt skola bidra till vinnande af det åsyftade ändamålet. Sedan mot slutet af 1600-talet hittebarnshus i Frankrike upprättades, hafva i de flesta länder dylika anstalter kommit till stånd. Äfven inhemtas af den i det föregående åberopade Kungl. resol. på presterskapets besvär, gifven den 20 November 1786, att Kon. Gustaf III lofordar dylika inrättningar och påpekar nyttan af att få dem mera allmänna. Att barnamordens antal genom dem minskats, är troligt: att de icke bidragit till folkökningen, äfvensom att genom dem sederna förgiftas, är obestridligt. Den frej-

dade *Hume* torde hafva varit den förste, som dragit i tvifvelsmål uppgiften om ifrågavarande stiftelsers verkan att öka folkmängden: hvar utom han ock ådagalaggt, att de i öfrigt äro för staten skadliga. Samma åsigt delas jemväl af *Süssmilch*. Äfven hos oss är den sanningen ledd i bevis, att omnämnde barmhertighetsverk bringa förderf och olyckor: en ganska grundlig afhandling i ämnet är införd i Åbo Tidningar för år 1785. I Stora-Brittanien, de högre praktiska idéernas rätta hemland, har ock parlamentet mer än en gång vägrat anslag af allmänna medel till understöd för sådana lösaktigheten befrämjande inrättningar; äfven är det känt att i Londons stora hittebarnshus åtminstone fordom icke intogos barn, yngre än 5 år. Det röjer onekligen den högsta grad af moraliskt förderf, att en mor hvälfver omsorgen för sitt barns uppfostran på andra: bevekelsegrunden till ett sådant onaturligt handlingssätt ligger vanligen antingen i begäret att, fri från alla band, fortsätta en lastbar lefnad, eller i hennes egennyttiga beräkning att få, såsom amma, betjena fremmande foster. Sannt och väl yttrar *Ribbing*: ”Man

måste icke hafva någon aning om värdet af det band, som förenar moder med sitt barn, för att ej anse det barmhertighetsverk bedröfligt, som bygges för sönderslitandet af detta band. Naturens största välgerning kan icke i penningar skattas, kan icke, det späda barnet en gång frånröfvad, ersättas med den frikostigaste uppfostran. Arm och fattig är den som aldrig haft föräldrar och ett hem, bröder och systrar. Intet moderligt öga vakade, ingen moderlig, oefterhärmlig stämma varnade i de år, då det bäst behöfdes, och ingen skatt af glada barnomsminnen gifves för en yngling, som, lössliten från det ursprungliga sambandet med den öfriga världen, har föga att våga, föga att vinna; ty han eger ingen anförvandt, som delar hans öden, och han kan icke engång sluta sig till en maka, utan fruktan, att hon tilläfventyrs vore hans blodsfränka, hans köttsliga syster." *Süssmilch* m. fl., hafva lemnat skildring af en stor mängd barnhus. Taflan är verkligen fassaväckande. Utan far, utan mor, innestängde till hundradetal i en eller par salar, falla dessa eländiga varelser tidigt offer för vantrefnad

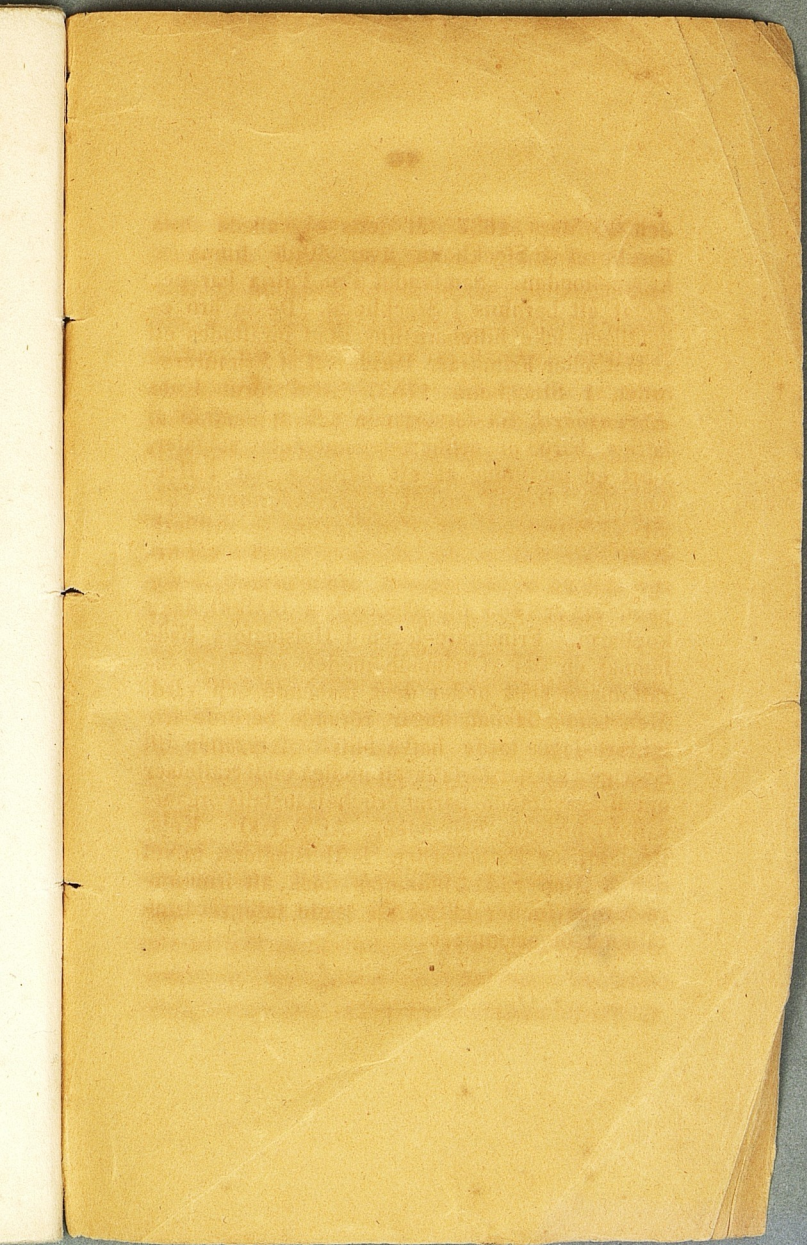
och ohälsa. Dödligheten ibland dessa barn är förfärlig. Man har i Frankrike gjort den erfarenhet, att dödligheten bland hittebarn är dubbelt större än bland barn, som fostras af sina föräldrar. Stora barnhuset i Stockholm är tvifvelsutant ett af de bäst förvaltade i Europa: man känner likväl t. ex. att på ett år ungefär $\frac{1}{3}$ del af dem föredöda före uppnådd $\frac{1}{2}$ års ålder. Orsakerna till dessa förhållanden äro lätt funne. Flere inkastas, smittade af ett gift, ärft från lastfulla föräldrar: de smitta ammorna och de andra barnen. Luften i dylika anstalter är och kan icke annat vara än i högsta grad osund. Det är af sakkunnige män uppdagadt, att atmosfären i ett barnhus är mera förskämd än i hospitaler: i Pariser-hittebarnshuset inflammeras den inträdandes ögon. Den badning och kamning, det jemna ombyte af beklädnad och bädd, som för ett barns trefnad äro nödvändiga vilkor, kan i sådana stora inrättningar icke tillvägäbringas. Omöjligt är det ock att förskaffa barnen tjenlig och tillräcklig föda. I flere barnhus lemna en amma näring åt 4 barn. Man har varit betänkt på införande af surrogater; och har medicinska fakulteten i Paris

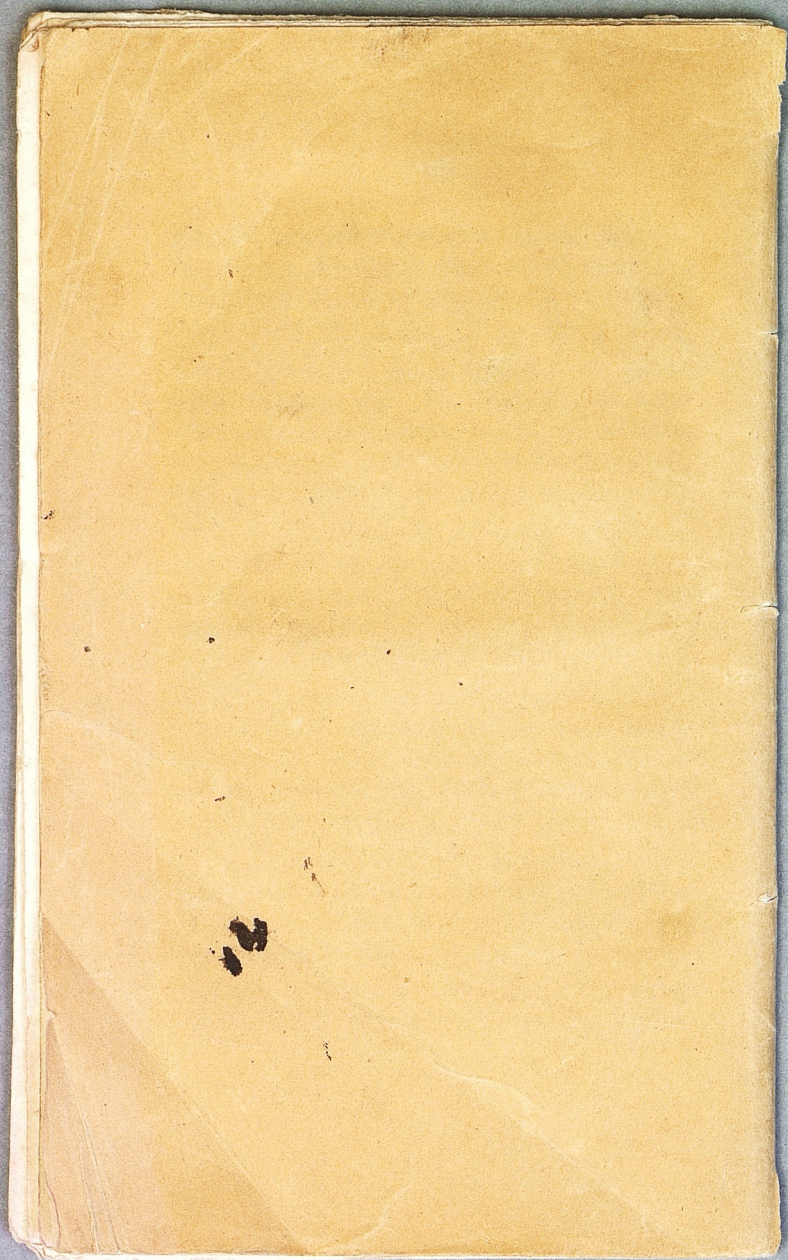
flere än en gång afgifvit sitt utlåtande i ämnet. Allting är försökt: komjolk, getmjolk, skorpvälling, köttspad, qvickrotssaft, vattenblandadt vin o. s. v., allt förgäfves. Härtill kommer vidare, att dessa öfvergifna varelser vårdas af lejda sköterskor, de der icke ogera se deras frånfälle. Brist på rörelse och den maschinlika enformigheten i lefnadsart vållar ock, att de barnhushjon, som undgå döden, i alla sina dagar framlefva ett eländigt lif. Icke nog dermed att de flesta barn uti omförmälda inrättningar dö bort: utan denna samling af usla varelser förpestar luften och åstadkommer sjukdomar och dödlighet i hela nejden.

Barnhusinrättningen i Sverige och Finland grundar sig ursprungligen på det stadgande i Gustaf Adolfs i December 1619 gifna författning om städernas styrelse, att i hvarje stad skulle upprättas barnhus, dit de, *som gå och tiggå på gatorna, kunde inhäfvas*. Derefter utkom den 24 April 1624 K. Gustaf Adolfs bref om inrättning af ett barn- och tukthus, uti hvilket skulle intagas icke blott barn, utan ock *skalkar, skökor och bofvar*. Drottning Kristina anslog, enligt hvad allmänt känt är,

den 20 Mars 1637 till detta så kallade stora barnhuset i Stockholm hvar 40:de tunna af krono-tionden. Samfundet Pro Patria har ock stiftat ett barnhus i Stockholm. Dessa äro egentligen icke hittebarnshus, utan inrättades ett sådant, eller Frimurare barnhuset af Frimurareorden i Stockholm 1753. Året förut hade *Ehrensvärd*, till försörjande och uppfostran af fattiga barn af artilleri-regementets soldater, gjort en inrättning af ett barnhus här i Helsingfors. Denna anstalt synes sedermera blifvit så utvidgad, att äfven andra än artilleristers barn der skulle intagas. Fonden var ursprungligen bildad genom sammanskott, belöpande sig år 1765 till något öfver 60,300 daler kopparm. Frimurare-logen i Helsingfors hade lemnat en del af nämnde medel, och lærer inrättningen stått under dess inseende och vård. Men som alla handlingar rörande berörde frimurare-loge torde hafva blifvit öfversände till Sverige, saknar författaren nödiga underrättelser om ifrågavarande barmhertighetsanstalts organisation, fortgång och öden. Af § 100 i Kejs. Reglem. för Fattigvården i Helsingfors, gifvet den 3 Aug. 1841, inhemtas dock, att frimurare-logens fonder blifvit till sagde fattigvårdsinrättning öfverlemnade.

---

www.books2ebooks.eu